

LA TRIBUNA

Campalans, Solé, Reventós...

28/02/11 02:00 - [Xavier Garcia](#)

De tant en tant –i sobretot per airejar-me de la neurosi política del dia a dia– repasso els vells papers dels “anys revolts”, que deia el poeta Foix, i així, un dia me'n vaig a veure què feien els d'Unió Democràtica els anys inicials de la dècada dels trenta i en els posteriors a la Guerra Civil (quan començà a despuntar la figura d'Anton Cañellas, biografiat recentment per Josep M. Puigjaner), i un altre dia remeno entre el que van deixar les esquerres catalanes, la gent de la Unió Socialista de Catalunya (USC), com Rafael Campalans, del Moviment Socialista de Catalunya (MSC), com Joan Reventós, o del PSUC, com Josep Solé Barberà, biografiat per l'historiador Andreu Mayayo.

En aquests volums, com és lògic, s'hi descriuen els itineraris similars d'esperança, resistència i frustració que suposaren, respectivament, la República, la Guerra Civil i el llarg franquisme dictatorial, els dos darrers dels quals es va estalviar –perquè va morir el 1933– Rafael Campalans, gran personalitat del socialisme català d'aquells anys, que va deixar una obra teòrica molt remarcable, com pot llegir-se a *Obra Política* (editada el 2008 per la fundació que porta el seu nom, creada pel PSC i presidida per Isidre Molas), voluminós recull dels seus textos sobre el socialisme i el problema de Catalunya, sobre la política com a pedagogia, així com els seus parlaments a les Corts de Madrid i els seus articles a la revista *Justícia Social*.

Convé, ja dic, conèixer i reconèixer l'esforç d'aquella generació, fàcilment esbandit per l'estatalisme militarista i per un revolucionarisme proletaritzant, els quals, odiant-se a mort, van facilitar, simultàniament, l'enterrament de l'esperança republicana que, sensatament, miraven de tirar endavant gent com

Campalans i, en el camp sindical, Joan Peiró. Hi ha molts punts de contacte entre el que descrivia Campalans (debat de l'Estatut de 1932 i crisi econòmica) amb el que hem viscut i vivim ara mateix. El somni d'una República federada, finalment frustrat pel centralisme corporatiu, sembla tenir molts punts de contacte amb el nou intent del socialisme català (en l'època de Maragall com a president) per fer entrar en raó un germà gran, el PSOE, que no ha volgut anar més enllà d'un autonomisme cada cop més eixarreït. De manera semblant, la crisi torrencial que ens afecta i que, ja en 1933, Campalans deia que “trasbalsa el món civilitzat i mostra clarament la fallida total de la societat capitalista”. Després, els supervivents van comprovar, amargament, com aquest sistema necessita i promou les guerres per reprendre, sobre les cendres deixades, el seu camí impertorbable cap a la destrucció.

Des de la visió comunista, la biografia de Mayayo sobre Solé Barberà (*La veu del PSUC, L'Avenç*, 2007) és, igualment, la crònica d'un gran lluitador de la política, la cultura i el dret que va veure's arrossegat, en viure la lluita al front, les presons, la condemna a mort i el desterrament, pel vendaval de tensions ideològiques que sorgiren entre el comunisme internacional i la seva aplicació nacional. Després, quan els ametllers ja van estar batuts en favor del feixisme (si més no a Espanya), Solé –amb aquell aire físic i verbal de seductor nat per a la dialèctica– va dedicar-se en cos i ànima (després de deu anys d'inhabilitació) a la defensa dels qui com ell van reprendre la lluita antifranquista (casos Comorera i Miguel Núñez, entre tants). Molt ben escrita, aquesta biografia de Solé Barberà humanitza la seva personalitat política en dotar-la de components personals (la sentimentalitat, el seu caràcter franc i terral) que normalment eren difícils de trobar en aquella generació clandestinitzada.

De manera similar, ha estat un goig retrobar, a través de *Tal com ho vaig viure* (1927-1958), publicada per la Fundació Campalans el 2010, la memòria de Joan Reventós i Carner, capdavanter des dels anys 50 de la futura unificació socialista. Hi queda ben reflectida la seva tradició familiar, de catalanitat serena i progressiva, el mestratge del seu pare, Manuel Reventós, induint-lo cap a la recerca de la justícia social, i els anys de penitència –com deia Carles Barral–, al costat seu i d'altres joves lluitadors, com Josep M. Ainaud, Francesc

Casares, Josep Rovira, Ramon Porqueras i el futur monjo de Montserrat Hilari Ragner.

En fi, tres comportaments biogràfics –els de Campalans, Solé i Reventós– que ens descobreixen l'ardida piràmide (com deia Coromines) que van haver d'aixecar per recompondre –amb dificultats i no sense contradiccions i algun defalliment, ben humà d'altra banda– el teixit desfibrat d'una societat sotmesa.